

MEGJELEN
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 6 frt. —
Fél évre 3 „ —
Negyed évre . . 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSÁKY ALFONS.

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utcán 2256 sz.
KÉZIRATOK
nem adatnak vissza.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. JULIUS 5.

27. SZÁM.

Lapunk t. olvasóihoz!

A „Délibáb“ szerkesztését f. é. ápril hó 1-én vevém át. Követendő elveimet a lap szerkesztése körül: kkor és már azelőtt is világosan és bőven kifejttem! Ezuttal csak rövid leszek.

Célom volt a „Délibáb“-ot általában a vidéki írók, de a reményre jogosító új tehetségek számára is nyitva tartani, egyuttal azonban számukra a fővárosi írók nevesbjeit is követendő példányokul föllállítani; szóval a vidék és központ között a közvetlenséget, szellemi érintkezést létrehozni és a vidéki közönség érdeklődését az irodalom iránt fölszítani!

Törekvésem több oldalról helyeselve és méltányolva lön; mind az irodalom férfiai, mind a közönség nagyobb és megérdemelt figyelemre méltaták a „Délibáb“-ot, mint oly lapot, mely egy határozott és üdvös cél kivívására vállalkozott és következetesen küzd is mellette.

És e küzdelemnek már is vannak kézzel fogható eredményei; ilyen például a közel napokban biztosan létrejövendő debreczeni „Irodalmi és művészeti kör“, melynek eszméjét a „Délibáb“ pendítette meg elsőben.

A vidéki irodalom ügyének emelése és ez által az egyedül üdvözítő magyar nemzetiség előmozdítása továbbra is vezérelve marad a „Délibáb“-nak.

A cél szent. De kárba fog menni a részünkről már eddig is hozott tömérdek anyagi és szellemi áldozat, ha a közönség, különösen Debreczen város közönsége melegebb pártolásban nem részesítendi a „Délibáb“-ot.

A távoli vidék most is tekintélyes számot tesz a „Délibáb“ előfizetői között, azonban Debr. és vidéke többet tehetne a „Délibáb“ fölvirágoztatására, mint a mennyit tényleg tesz; hiszen e lap Debreczennek édes gyermeke, itt született, itt növekedett és teljesíti kötelességeit; jogos igényt tarthat tehát a legrokonszenvesebb oltalomra!

A „Délibáb“ legbizalmasb barátja a családi

körnek is; arczpirulás nélkül olvashatja azt a család leánya, ifja egyaránt és belőle bárki is — mulatva tanulhat.

A „Délibáb“ nemcsak magvas költeményeket, csinos beszélyeket, lap- és irodalmi szemlét, szépirodalmi s egyéb komoly irányu czikkeket és élvezetes tárczákat közöl, hanem mindenkor tudomást vesz és ad úgy a nagyvilági, mint a hazai nevezetesb mozzanatokról és eseményekről; külföldi, fővárosi, vidéki és helybeli híreket hoz s általában iparkodik minden igazságos igénynek a lehető tökélyes alakban megfelelni.

A „Délibáb“ tehát Debreczennek s vidékének egyik hathatós művelési tényezője is nemzeties irányban és ha a körülmények úgy hoznák magukkal, hogy a „Délibáb“-nak a mostoha viszonyok és pártoláshiány miatt le kellene lépnie a küzdhomokról, oly úrt hagyna maga után, melyet igen nehéz, sőt tekintélyek állítása szerint ily méltóan s alakban aligha sikerülne többé betölteni.

Azért újból és lelkesülten magasra emeljük zászlónkat, melyet Debreczen, a vidék és a hazafiság nevében lobogtatunk és ismételve fölszólítjuk a t. közönséget, hogy tömeges előfizetés által lehetővé tegye a „Délibáb“-nak, ezen üdvös és épen nem nyereszkedésből alapított vállalatnak fölvirágzását.

A „Délibáb“ különben is a legolesőbb szépirodalmi és társadalmi lap, egész évre csak 6 frt; félévre 3 frt. s negyedévre 1 frt. 50 kr. az előfizetési díja.

A július—szeptemberi évnegyedre előfizetők Margitay Dezső, Petöfi társasági tag érdekes beszélyének, „A szerelmes hableány“-nak már eddig megjelent részleteit is megkapják díjtalanul.

Hazafias üdvözlettel

Debreczenben, 1878. évi július 5.

Gróf Csáky Alfons,

a „Délibáb“ felelős szerkesztője
és kiadótulajdonosa.

Szeresd hazádat!

Szeresd hazádat! mily könnyű e szó,
Arról, mi szóval ki sem mondható;
Mihez az ész és a vasakarát,
S a szív, mely hordoz tiszta lángokat,
Mind együtt véve még mind nem elég,
E szó mi könnyen szabja azt eléd!

Boldog, ki éltét áldozhatta föl!
Nevével a hon ege tündököl;
Az áldozati oltár lángiban
Lehull, levásik, mi salakja van;
Tisztulva jő elé a drága név,
S szentségbe vészi az új nemzedék.

De kit a béke sulyos terhe nyom,
S emészt a tenni gyöngye fájdalom;
Kiben megárad a szív és az ész,
De mindhiába, sivatagba vész;
Ki a megtört vágy áldozatja lész:
Szeretni a hont annak mily nehéz!

És mégis a hazát szeretni kell
A szív legforróbb érzelmeivel!
Habár az ész és elszánt akarat
Hős fáradalma sikert nem arat
És az elfásult nemzedék szívén
Nem törhet át egy szentebb érzemény.

Bár a szobor, mely oly fenn ragyogott,
A völgyiszapba mélyen juthatott;
És odavinni nines erőnk elég,
Honnan miként a nap lefénylenék,
Lefénylenék és gyujtaná szívünk
Fenkölt-, magasztos- büszkén érzezünk.

Bár a jövő, mit a remény ígér,
Oly messze, hogy hozzá a hit sem ér;
Bár a jelen egy sivár pusztaság,
Hol hitvány érdek tengeti magát,
Hol nem virul érdemre koszorú,
S csak még árvábbá lesz a honfibu.

És a dalos, midőn a hurba kap,
Merőn megáll nem lelve tárgyakat,
Méltókat a lant hurján zengeni,
Mely a dicsőket zengve isteni;
S a láng, mely éltet adna a dalon,
Lesz önmagát emésztő fájdalom.

Midőn az erény és a becsület
Koldulva kér egy falat kenyeret;
Midőn a multak elhagyott roma
Lesz a kesergő hűség temploma,
Hogy ott keresse a vigasztalást
Elnyögni a kinos csalattatást:

Ifjú! kiben az ösök lelke ég,
S hitednek szárnya tud esapongni még;
Kit még nem rontott még a kor lehe,
Kinek még szent a nagy s diéső neve;
Kinek szívében oly szent láng lobog,
Mely szennyes hamvat még nem adhatott;

Oh ifju! zengj velem egy hő imát,
Mely törjön az idő boruin át;
Hirdesd velem, hallják a milliók,
Rettegve a bűn, örvendve a jók,
Legyen bár átok gyötrelmeivel,
Még akkor is — a hont szeretni kell!

Bácskai Erődi Dániel.

A szerelmes habléány.

— Elbeszélés. —

Irtá Margitay Dezső.

(Folytatás.)

— No lám! hisz az nekem ismerősöm; gyakran látom az előadásán s először a kert kerítése mellett egy nevétséges, kikeményített ur társaságában láttam, amint belestek a lombok között. — Jó lovasnak látszik, csak kár, hogy oly unott kinézése van arcának.

Az unott arczu ur, amint a fehér öltönyű nő megpillantá, kissé összébb vont a szemöldeit, mint ki olyan ösmerősre bukkan véletlenül, akit szándoka kikerülni.

Kimért udvariassággal üdvözlé a nőt, aztán tova lovagolt.

Amint a főváros gyárkéményei és tornyai láthatókká lettek, Ella kezét nyujta Bennek s megfordítva lova fejét visszalovagolt.

Visszalovaglása közben újra találkozott az unott arczu úrral.

— A véletlen ismét összehoz; — mondá ez utóbbi, udvariasan kitérve a nő elől.

— Oh, a véletlen garázda gyermek! — viszonzá Ella könnyedén.

— Néha, néha.

— Például, ha az ember nem szeret olyanokkal találkozni, kikhez udvariasságból szólni kell s aztán mégis úgy keveri a kártyát, hogy nem kerülhetjük ki az illetőket; — nevetett Ella, jókedvű pajzánsággal tekintve szemköztije komoly vonására.

— Ez czélzás reám?

— Talán!

— Én nem tehetek róla, hogy arczom oly bárátságatlan.

— Ezt természetesnek találom. Ki a virágban rovarok után kutat, a helyett, hogy színét bámulná. — Nemde, ezt mondá társa önről?

— Ön még emlékezik ez állításra.

— Igen, s arra is emlékszem, hogy sajnáltam önt és azt akartam tanácsolni, hogy gyakran járjon a sza-

badba; az üde lég, a barátságosan bólogató lombok és madárdal, akármi ért, feledteti velünk a duzzogást.

— Üde lég, madárdal s barátságosan bólogató lombok! mondá a férfi némi gúnyval. — Ha csak e három volna szükséges a boldogsághoz! — Nagyon naiv kedélyű embernek kell annak lenni, ki a tudás és fokozott élvezetek e fényes századában, — midőn jól tudjuk már, hogy nincsenek dryadok s a fűszer is csak fűszerezve izlik, — vágyaiban nem terjeszkedik túl a pásztorköltemények e szent háromságán.

— Nem! ne mondja ön tovább; — vágott közbe Ella. — Én nem akarok hallani semmit a tudásról; előttem szebb és ragyogóbb a hit. — Lehet, hogy vannak emberek, kik meghalt szívvvel bolyongnak mind e szépségek között. — Én szánom őket, mert ők igazán halottak. — Köröttek lomb, a lombon harmat: az eltávozott éj bucsúkönnye. Fölöttök ür, az ürben élet s ezer madárjék éneke... De hát mindez mit érhet annak, ki szemmel lát és füllel hall csupán; — ki nem hiszi, hogy az éj egy gyászoló hölgy, sötét fátyollal halvány arculatján; — a harmat köny, az elhunyt tegnap fölött s a benne fürdő napsugár a feltámadásnak biztató mosolyja.

A fáradt tekintet Ella lelkesültségtől kipirult orcáján időzött; a hideg páncél mögött, mely a szemnek felszínét borítá, egy futó pillanatra bizonyos mélyen lobogó tűz világolt; olyanforma, mint a sötét felhők fölött elgyladt villám, vagy mint egy rögtön elenyésző lángnyelv a tűzhányó csucsát borító füstbokor kebelében.

Nem fénylett nagyon és nem hányt szikrákat, de ha Ella ujlag mosolygó és pajkossá váló tekintetével korábban fordul feléje s megpillantja azt, — talán a jövő és azt követő napok reggelén nem lovagolt volna ki, bármennyire kedvelte is különben az üde leget, lombokat és madárcevegést.

Talán!

Azonban ő nem látott semmit és mint különben mindennap rendszeren tenni szokta azelőtt is, kilovagolt; naponkint találkozott a fáradt tekintetű ural, ki most már nem vonta össze szemöldeit, ha a fehérruhás nő megpillantá; naponkint beszélt vele néhány szót; néha kevesebb, máskor hosszabb ideig. Eleinte különösnek találta őt rövid mondatai és mozdulatlan vonásaival; később rájött, hogy valami nagy fájdalomnak kelle lenni, mely megkövesíté és szívéből sajnálva, keresett bohóságok által igyekezett mosolyra birni...

Szegény habléány! ha láttad volna azt a fellobogó lángot a mindig fáradt, hideg szemekben az első napon; ha nagyobb fontosságot tulajdonítottál volna azoknak a mozgalmaknak, melyek a mindinkább eledni kezdő férfi arcz jegén mutatkoznak az utóbbi időben s melyek neked annyi találgatásra szolgáltatnak alkalmat; vagy ha szóba álltál volna tensziveddel s nem engedted volna a részvétet, e szelid gyermeket, szeszélyes, kecses hajadonná nőni, ki a bérálásban más nevet kapott, — most, midőn a rendszerént fáradt sze-

mek két izzó napként tüzik arcodra sugáraikat; midőn kezéd önfeledten nyugszik kezében; midőn ajkai azt mondják neked: szeretlek, nem kellene most először és rémulve tudomására jutnod a névnek, mely a szívedben ápolt érzelmre illik; nem kellene elpirulnod; nem kellene kezéd kikapnod az övéből és nem kellene megütnöd paripádat, hogy szó és bucsú nélkül elhagyd őt, ki pedig reád nézve már ugy is elhagyhatatlan!

Halásápadtan érkezett haza; nem ért rá, hogy öltönyét levesse; ruhástól és kalapostól borult pamlagára és zokogott.

Midőn délben megérkezett Ben, a jó, a bizalomteli, a szerető Ben, — nem mert eléje menni; most először volt úgy, hogy félt a dióbarna szemek enyhe tekintetétől.

Félt, félt e bizalmas, e becsületes arcztól! pedig haladék nélkül eléje kell kerülnie és ki kell állnia a dióbarna szemek tekintetét, habár szíve szakadna is meg bele.

Hideg vizet hozatott, megmosta arcját, aztán kilépett az ebédlőbe, hol már Ben várt reá.

Ben! egy kérelmem van hozzád. — Édes Ben, egy kérelmem.

— Minő piros vagy Ella! Aludtál?

— Nem tudom... Lehet... de annyi bizonyos, hogy fölébredtem.

Ben elmosolyodott.

— No, hisz azt látom, kicsikém.

— Ben! kedves, drága Ben!

— Oh, oh, kicsike; te rá akarsz engem szedni?

Ella elpirult.

— Ben!... Én utazni akarok; — még ma; a legközelebbi vonattal.

— Roszat álmodál kicsinykém. Nyugodj meg, majd elfelejted. Nézd itt, e sültet, minő étvágykeltőleg néz reánk.

— Nem, nem felejttem!... Ben! nem felejttem! — Ben! édes, aranyos Ben! — Mindig szót fogok fogadni. Nem nyargalok többé meggondolatlanul; sohasem hütöm meg magamat, szeszélyes sem leszek soha többé. Meglásd oly engedelmes, jó nő leszek! — de kell, hogy még ma elutazzunk innen.

Ben megkísérte egy komoly tekintetet vetni nejére.

— Nem leszesz szeszélyes? — És mi ez?

— Az utolsó.

— Nem jut-e eszedbe, hogy te voltál azon, hogy O Renn-Ell igazgatóval szerződésre lépjek? — Most a szerződés megkötve; a bukott igazgató kirántva a sárból; de a jutalom részünkre elvész, ha mi szegűők meg a kötést.

— Mitse tesz! Elmegyünk majd egy más országba; — messze, messze innen. Találunk ott egy társaságot s én ismét fellépek szerepemben; szép és vonzó leszek, aztán... Ben! utazzunk — még ma! Nemde, Ben, te nem szegűlsz ellene könyörgésemnek?

(Folyt. köv.)

A francia dráma egy matadora.

— Szépészeti tanulmány. —

E. Illés Lászlótól.

(Folytatás.)

Egy férfi, vagyis egy erős lény, ki hivatva van védelmezni a gyengébbet és dolgozni, a ki jó családból származik, de szegény, korántsem választ valamely élet-pályát, melyen megkereshetné kenyerét, hanem nevét czimét, czimerét, egy a borszesz hamisítása mellett meggazdagodott vendéglős leánya, helyesebben vagyona ellen fordítja és győzelmet nyer. E nemes férfi jó üzletet kötött, és senki sem tesz neki szemrehányást. Tegyük szívünkre kezünket; e három egyén mindenike sokat ér. és én nem tudom, hol vesz a két utóbbi jogot magának, az elsőt megvetni.

De vegyük fel, hogy a leány, ki eladja magát, a gyalázatba lépés helyett becsületes maradna, egy üzletben dolgozva naponkint 30 soust keresne, melyből anyjával kenyérből, burgonyából és némi husból táplálkoznék; nemde ez hősiesség volna? Önök elismerik ez áldozatot, hölgyeim, és van Önöknek pl. egy fiuk, ki e leányt szereti. Fognák-e engedni neki, hogy nőül vegye? Nem. — Tegyük, hogy nincs fiuk. Önök jó társaságból való hölgyek fognák-e e leányt barátnőjükké tenni, megengednék-e neki, hogy Önökhöz hasonló legyen? E leányt, ki magassabban áll Önöknél, mert küzd és diadalmaskodik? Nem nem, mondják Önök. Mit nyer tehát, ha becsületes marad? Az önmaga általi becsültetést; meglehet, és ha 14 napig nem kap munkát, a korházat, vagy legjobb esetben nőül megy egy munkáshoz, ki leiszsa magát és nejét veri.

Ha már a hypothesisekben vagyunk, vegyük, hogy e munkás nem részeges, nem veri nejét, szorgalmas, értelmes egyén, és munkájával vagyont szerez. Van neki egy leányuk, ki egy millió kelengyét kap. Fogják e proletár leányt elvétenni fiukkal? Mindenesetre! sietnek Önök felelni. Tehát a pénz Önök előtt az alapos ok erre? Nos, és Önök nem akarják, hogy az szintén alapos ok legyen ama családot, nevelést, hivatást és kenyeret nélkülöző lénynek? — Mialatt elveszik Önök az ifjuságtól a jogot, hogy tőkévé lehessen, a bűnnek ajándékozzák azt oda.“

Mutatványul elég legyen ennyi, a legszelidebb helyről választva ki.

Dumas mindaddig, míg rajzol és bírál, szellemdus; mihelyt azonban a társadalmi reformok terére lép, nem képes kigázolni javaslatai és terveiből. Mert ő nemcsak elénk tárja a társadalom káros intézményeit, de azoknak javítására eszközöket is keres.

Igy pl. egy ízben azt indítványozá, hogy a nők részére eszközöltessenek katonai összeírások s helyeztessenek el laktanyákban munkáltatás végett. A társadalmi javítások körül mozgó „les madelaines repenties“ című munkája nem minden alap nélkül általános érdeklődést keltett.....

Dumas, mint előtte senki, dicsőségét teljesen él-

vezte életében, sőt élte első korszakában. Maga beszéli, hogy ha Páris utczáin jár, nem egyszer hallja háta mögött mondani: „ez a kaméliás hölgy szerzője“ stb. többnyire nőktől. Ő jelenleg 53–54 éves; neje egy orosz hercegnő. Párizs forró légköre gyorsan érlelte, mondhatni megöregíté őt. Természettől nyulánk testalkattal bírván, mozdulataiban mégis hiányzik a ruganyosság és könnyedség. Járása inkább vontatott, mintsem könnyű, és a komoran néző szemek, a mulat arcszín és sötétvörös ajkából senkisésem következtetné, hogy Dumas szellemdús fecsegő, kifáradhatlan udvarló és kaczagni tudó világfi.

Számtalan barátja van neki, ezek közül azonban kiválság háromhoz ragaszkodik, nevezetesen Miraut, Delaage és Marchallhoz, kik mindhármán tollforgatók, kik előtt terveit, műveit felolvassa s itéletüknek aláveti magát. E három barátjának köszönheti dicsősége nagy részét....

Atyjáról mindenkor legnagyobb kegyelettel beszélt, és jóllehet mindenki elismeri az irodalom teréni elsőbbségét atyja felett, ő ezt soha sem érvényesíté s atyjának magasztaló bámulója.

Olykor azonban megtörtént, hogyha a fecsegő öreg urfiának magántitkait dobra ütötte, félig bosszusan, félig tréfásan kifakadt ellene.

A mi leggyakrabban összehozta őket, az a pénz volt. Előbb a fiut atyjához, később megfordítva. Az ifju Dumas mindenkor adott atyjának, s midőn már sokat szerzett, anyját és nővérét is magához vevé.

Demidoff Mathild hercegnővel baráti viszonya az udvarhoz is bejuttatá, hol Eugenie a császárné kiüntetésekkel fogadta, s az ünnepélyekre mindenkor meghívatá.

Az 1870-iki francia-porosz háboru alatt a német seregek elől atyjával Dieppébe menekült, hol őt 1870. decz. 3-án eltemette: azon Dumas, ki 43 éves írói működése alatt milliókat szerzett, mindent elpazarolván, semmit sem hagyott hátra.

Az ifju Dumas azonban nem pazarló. Ő vagyont gyűjt magának, azon meggyőződésben lévén, hogy a leggazdagabb szellem is kifogyhat egykor. Ő szorgalmasan dolgozik, fáradhatlanul csiszol, javít munkáin olykor hetekig is. Naponta két órát sétál, hét órát alszik, a többi időt munkával és családja körében tölti.

(Folyt. köv.)

V ö l g y e m.

Halk alkony ez, mely itt ölel,
Csak hallom a vihar zaját,
Mely a körző bérczormokat
Bolond dühvel nyargalja át.

Hadd zúgjon ott mig megszakad;
Csak itt legyen csönd, nesztelen,
A férfi szivet lakja bék,
Az járjon és keljen velem.

Itt méla csend ül ünnepet,
Virág illatja leng körül,
S gyümölcsös lombok árnya főd:
Mikért a sziv úgy esd, örül. —

És néz rám alkony csillaga,
Mint őrző istenség szeme;
S ha így: bár zugjon ott kívül,
Nyugalmban mi sértene?

Ám majd leszáll a csillag is,
S völgyemre mélyebb éj borul:
Mert domb kell ott, a mely alatt
Én alszom a sok háborut.

De rajta él és illatoz
Ifju diszében a virág;
S az illat lelkem, a melyet
Örökbe átvesz a világ.

Dr. Szabó Dávid.

Lapp regék az emberevökről.

Közli: Sándor Kálmán.

(Vége.)

A Stalló nagyon barátságosan fogadta őket, s a lapp biztosítandó magát, apósa számára egy iramszarvas-t vast vágatott le s így fris husban nem volt hiány.

Megérkezésük felett még az anyós is örülni látszott, a kis unokát felvette bölcsőjéből, csókolgatta s végre így szólt: „Kedves leányom, ugyebár vigyázhatok én addig e kedves kis gyermekre, míg ti a sátort felütitek?“ A leálynak persze semmi kedve sem volt a gyermeket anyjára bízni, de végre is ellene nem szegülhetett s bele kellett egyeznie. — Ludak (a Stallo asszony) a vérszopó, mihelyt a szülék eltávoztak, haladék nélkül kitekerkte a gyermek nyakát s enni kezdett abból. — Stallónak egy fiatalabb — csak a nővér menekítése után született fia, aki jelen volt s anyját nézegette, szintén kedvet kapott, hogy legalább megkóstolhassa azt a fris hust, a melyet anyja oly jóízűen falatoz, többszörösen is kért belőle: „Mama, mama, adj egy kicsit nekem is nővérem fiának szeméből!“ „Holnap nővéred melléből fogsz kapni nyalánkodni valót“ — felelé Ludak. — A leány, a ki künn mindent hallott, férjének is megmutatá ez iszonyatosságot s így szólt: — „Hiszed-e már most, a mit még otthon mondtam? Most megette a gyermeket, és holnap? — — — holnap rajtunk a sor..“

Azonban azonnal feltűnés és veszély nélkül nem távozhattak el. — Midőn a sátort fölállították és minden rendben volt, Stalló legidősebb fiával meglátogatta őket, hogy a hosszú téli estét fecsegésükkel eltölthessék. — Mialatt erről is arról is csevegtek, Stalló vejtől egész bizalmasan megkérdezte egyszersmind azt is, hogy „mikor aluszik legmélyebben?“ A fiatal lapp tettette magát, mintha nem értené a kérdés eredeti czélját s egészen nyugodtan így felelt: „Ha a hajnalpir az egen már feljött, akkor legmélyebben alszom.“ Akkor

ő is megkérdezte apósát: „S mikor alszol te a legmélyebben? — „Éjfélkor“ — válaszolt mit sem sejtve egész őszintességgel a Stalló. — Miután egymást kölcsönösen kikérdezték, elváltak. Stalló és fia kunyhójukba tértek vissza, a fiatal házaspár pedig a sátorban maradt. — Éjféltajt azonban, midőn Stalló a legmélyebben aludott, felkeltek s futni kezdettek azon az uton vissza, a melyen jöttek. — A férj az iramszarvasokkal előre ment, míg az asszony a hátra hagyott sátortól bizonyos távolságig eljutva visszamaradt, hogy láthassa, csakugyan megpróbálja-e apja hajnalhasadtával végrehajtani gonosz szándékát.

E távolságban biztonságban érezte magát Stainak*) lévén szánja elé fogva, s így váraozott egy nagy fenyőfa mögött, a melyet az uton férje kereszbe fektetett.

Midőn a hajnalpir az egen mutatkozott, Stalló legidősebb fiával nyárssal fölfegyverkezve jött ki kunyhójából. — A lapp sátorához siettek, különböző helyeken a vászonon átszurták a nyársakat, a hol a fiatal párt a legmélyebb álomba lenni hitték, a fiu mindig is hozzá tette: „Ez megy a sógor szívébe! Ez pedig a testvérebe!“

Nemsokára azután Ludak a vérszopó jött egy tekenővel és már messziről kiabált: „kedves gyermekek ne engedjétek a vért elfolyni!“ Vérest és kolbászt akart belőle csinálni. — Most azonban Stalló leánya a fenyőfa mellől megszólal: „A testvér szíve még itt van!“ Stalló homlokára csap: „Bizony erre gondolhattam volna!“ s erre nevével együtt szaladni kezdett leányuk után.

Midőn azonban észrevették, hogy a Stainakat soha utól nem érik, Stalló eselhez folyamodott, s így kezdte leányát csalogatni: „Állj meg lányom, állj meg. Egy szép kincset akarok hozományul szánodba vetni. Várj meg kérlek, várj meg!“ A leány az iramot megállítá és várt míg atyja kezeit a szán felé kiterjeszté; abban a pillanatban azonban a kezében lévő fejszével ujjait levágta, s a Stainak gyeplűjét szabadon eresztvén, az nyilsebességgel rohant tova.

Stalló vérvő ujjait mutatta nevének, ki utána szaladt: Anyókám ezek tuljártak a mi eszünkön, nézz csak ide! „Azt meggondolhattam volna előre is, hogy veled könnyen elbánnak“ — válaszolá Ludak — „ha nem most magam próbálom meg velök végezni.“

Elkezdett sebesen a szán után futni, s drága ékszerét nyakából levéve, messziről mutogatta leányának „Várj meg lányom, várj meg; itt e ritka kincs a tied, hozományod legyen, csak egy percze állj meg!“ A lány újra megállt és várt, míg az anyóka megfogta a szánt; akkor azonban a fejszével olyan csapást mért kezére, hogy ujjai és a kincs is a szánba hullottak; aztán reá csapott ostorával a Stainakra, s addig meg sem is állott, míg férjét utól nem érte s biztonságban nem volt. — Hosszasan hallotta azonban a Stalló és neje kiabálását:

„Dobd vissza az ujjaink hegyét, te gonosz pokol fajzat!“

*) Stainak meddő iram, a mely különösen gyorsnak és kitartónak van ismerve.

A Stallóhoz való viszony azonban nem mindig volt ellenséges, s néha az is megtörtént, hogy egy lapp fia Stalló leányt óhajtott nőül — és kérése meghallgatott. — Egy lapnó Jukkajärviben nagyon erősítette, hogy ő a husszonnegyedik izben Stalló családból származik.

Dédapja, Krisztus születése előtt ezer évvel kellett, hogy éljen. — Aligha téved tehát az ember, ha Liebrechtel elfogadja, hogy a Stallók eredetileg nem voltak mások, mint ős vikingerek, a kik a norvégiai Lapperszágból szerte barangoltak, rablás és zsákmánylás végett. Aczél lappul „stallé” és Stalló annyit tesz, mint „aczél ember” vagyis aczélba burkolt, a mihez még hozzá vehetni azt is, hogy a lappok regéiben Stallórol gyakran említetik, hogy „vaskabátot” visel; ezeknél fogva egészen tisztán egy régi északvidéki harcos, pánczél ingben vehető Stallónak. — Azon hősi szokása is megvolt Stallónak, hogy ha a lapp által egyszer a földre terítettett, nemkelt fel újra, hanem nyugodtan fekiüdve maradott, míg alkalmas kést vagy fejszét hoztak, melylyel életét kioltathatták; e jelleg szintén a vikingerekre emlékeztet.

A levágott kéz.

(Elbeszélés francziából)

(Folyt. és vége.)

Midőn bevégeztem, hallottam, hogy mormogá: „szegény gyermek” s ezzel 3 aranyat vetett kosaramba, melynek egész tartalma sem ért annyit, azután övéből leszakasztott egy darabot s átadva nekem, mondá: hogy holnap jelenjek meg a szultán palotájában s az őrtálló tisztnek mutassam meg az övdarabot, ki megfogja mondani, mit kell tennem...

— A szultán palotájában? — kiáltott az öreg Mehemet — ez valóban igen különös...

II.

Másnap reggel megjelent a gyermek az övdarabbal a szultán palotája bemenetelénél. Mihelyt előmutatta az övdarabot, az őrtállótiszt bevezette egy kioszkyszerű terembe, hol nehéz selyem szőnyeg pamlagon ülni látta tegnapi jötevőjét.

Határtalan örömeben a gyermek, sajátos kedves mozdulataival hozzászaladt és megcsókolta kezét.

Két sötét alak, kik eddig mozdulatlanul álltak, a gyermek mozdulatát meg akarták akadályozni, de az ur egy parancsoló tekintettel megállítá őket és ismét visszaestek előbbi állásukba.

Az igazhivőknek hatalmas ura sokáig beszélgetett Mehemettel s egészen el volt ragadtatva a gyermek értelmessége által. Az iskolák igazgatóját előhivatván, utasításokat adott neki s kis védenczét újból megajándékozván, hazabocsátotta.

És a szultán nem is feledé el védenczét.

Mehemet az első iskolák egyikének lett növendékévé s előmenetelével sok örömet készített a szultánnak, ki azt a saját műveül tekinté.

Mehemet atyjáról is gondoskodott s nagylelkű jötevője segítségével atyja nem ismeré többé a nyomort.

Ő úgy szerette atyját, a mint egy muzulmán szeretni képes, kik nem nézik a szeretetnek jó és rossz tulajdonait, eltűrik durvaságaikat, sértéseiket, mert mindent a végtetnek tulajdonitanak.

A gyermekből férfiú lett már s hatalmas jötevőjének pártfogása által fokról-fokra előbbre haladt. A leg tudósabb ulemák egyikévé lett s nagy tudományosság hírében állott. A szultán pedig másod-titkárává nevezte ki, de mindenki azt mondta, hogy ez még csak lépcső az előmetelre.

Azonban egy napon borzasztó hír terjedt el.

Összesküvést fedeztek fel, a mely a szultán ellen volt intézve. A szultánt meg akarták ölni s helyébe nagybátyját ültetni a trónra. De szerencsére az összeesküvőket elfogták.

Mehemet, a mint ezt meghallotta a szerencsétlenség előérzetével kapott szívéhez.

A következő napon megtudta ezen előérzet okát. Az összeesküvők névsora kezén menyén keresztül, ott látta atyja nevét is. Ekkor hívatta őt a szultán.

— Látom arcodon, — szólt a szultán — hogy a bal hírt tudod. Szeretetem irányodban nem változik. És mivel ismerem atyád iránti nagy szeretetedet, gyánitom, mit fogsz kérni. De ne kérj. Megfogadtam, hogy az igazságnak szabad folyást engedek s kegyelmet nem kap senki.

Mehemet ismerte a szultán hajthatlan természetét s kétségbe esve távozott el tőle.

III.

Mehemet Ali csakugyan azon összeesküvés tagja volt melyet az ó-török-párt forralt. Hogy tudott Ali megfedkezni a háláról, a melylyel fia jötevője iránt, tartozott? Ezt nem lehetett megmagyarázni. Elég az hozzá, hogy az összeesküvésben résztvett és a törvényszék, tekintve a fiatal uléma, Ali fiának, kérelmét, kegyelemből csak balkezének elvesztésére ítélte.

Az ítélet következő napon volt végrehajtandó.

Az ifju Mehemet megjelent a szultánnál.

— Nagyur — szólt — kegyelmet jöttem könyörögni...

A szultán tekintete elkomorult.

— Nem atyám számára... nem! Hallgasson meg Felsőged! Nyomorult emberek összeesküdtek az én jötevőm élete ellen és ezek közt az én atyám is ott van. A törvényszék balkeze elvesztésére ítélte. Nekem nem elég, hogy megtagadom, de borzasztó, elrettentő például a végrehajtást én akarom megtenni.

— Hogyan, te a hóhér szerepét akarnád végezni, tulajdon atyád ellen?!

— Igen...

— S atyád iránti forró szereteted.

— Az büntetével elhamvadt...

— Legyen — szólt habozás után a szultán — kiadom a rendeletet, de parancsolom a kezét magad hozd el!...

— Ime mire nem képes a kegyvadászat és a nagyra-
vágyás — szólt a szultán, Mehemet távozta után.

Másnap megjelent az ifju ulema a szultán előtt.
Halavány volt s alig birt állni lábain.

— Nos — kérde a szultán.

— Az ítélet végrehajtva, Felség!

S hallgatva nyujtá át a kezét.

— Nyomorult! — kiáltott fel a muzulmánok hatal-
mas ura — gondoltad, hogy meghálálsz ezzel jótétemé-
nyeimet. Kárhozat rád! örökké-tartó fogságra vettél.
Örök fogjátok meg és vigyétek őt fogházba. Mehemet
szótlan maradt, de két könnyesepp esett arczára.

Midőn az egyik ör megragadta Mehemet balkar-
ját, mely kaftánja alá volt rejtve, megrémülve sikol-
tott fel.

A balkarnak, mely véres vászondarabban volt be-
göngyölve, hiányzott a kézfeje.

A muzulmánok ura ekkor mindent megértett.

Mehemet azért kérte tőle a hóhér szerepét, hogy
megkimélve szeretett atyját, önkezét vághassa le. A
kézfej, melyet a szultán elé tett, a saját keze volt.

— Távozzatok — parancsolá a szultán az öröknek.

Azután így szólt az ifju ulemához.

— Roszul ítélted fölötted Mehemet. Te a mai
napról fogva els ő titkárom vagy és atyádnak kegyel-
met adok és parancsolom, hogy fiui szeretetednek mara-
dandó emlékére egy fekete márvány-táblát, egy aranyo-
zott kézzel alkamazzanak első lakástok felé.

— Ime ez története azon levágott kéznek, a me-
lyet az előbb látott, — szólt most vezetőm s e szavak
után tizenegyedik csésze kávéját hajtotta fel.

P y I n.

A veres Jula.

— Novella. —

Irta: Eckstein Ernő.

(Folytatás.)

Rudolf most lázas feszültséggel várta Weiszen-
burgék visszatértét, mert azon szilárd meggyőződést
táplálta, hogy Julie nem szakította meg teljesen a vi-
szonyt nővérel, sőt hogy magyarázatokat is adott
ennek a történetekről s a jövő iránt táplált szándékairól.

Mostantól fogva a bajor pálya egyetlen vonatát
sem mulasztotta el; vas következetességgel állott he-
lyén. Ha időm engedte, elkísértem őt. Éreztem, mint
szorult inkább az én barátságos biztatásomra; igen,
féltem, hogy dühének és kétségbeesésének egy rohamá-
ban végzetes balgaságot követ el.

Végre tíz gyötrelmes nap után kitartását siker
koronázta. Ismét ott álltunk a pályaudvaron komolyan
és szótlánul s a kiszállókat vizsgáltuk, midőn Rudolf
egyszerre görcsösen megragadta karomat s reszkető
hangon sugá fülembe:

„Hála az égnek, Edith!”

E kevés szóban s különösen a fojtott hangban,
melylyel azokat kiejtje, különös érzelmek és képzetek

végtelen láncolata rejlett. Nehány hónappal ezelőtt
még a szép szőke asszony láttára talán ugyanezen sza-
vakat sugta volna nekem, de mily más, mily hasonlít-
hatatlanul más értelményben. Most e fölkiáltásban csak
egy megkinzott szív fájdalma, csak az elvesztett para-
dicsom után való vágy csengett, melyet Edith ajkainak
legforróbb üdvözlete sem volt képes pótolni.

A jövevények elé siettünk és köszöntünk.

„Hol van Julie, nőm?” kérdezte vonagló ajkakkal
Rudolf.

„Nöd?” válaszolt megijedve Edith. „Hogyan ért-
sem ezt?”

„Eltűnt, már három hete. Kétségkívül tudjátok
hollétét?”

Edith elhalványodott.

„Mit hallok? Julie eltűnt! Az égre mi történt
köztetek?”

„Valóban nem tudjátok...?”

„Egy szót se,” erősíté a legnagyobb csodálkozás
kifejezésével a báró.

Rudolf semmitsem válaszolt. Heves léptekkel sie-
tett el s eltűnt a pályaudvar csoportozatában.

A megrémült házaspár engem ostromolt kérdéseivel.
Közöltem velök annyit, amennyit tudtam. Magya-
rázataim azonban egy cseppet sem látszottak kielégi-
teni Edithet. Kért, hogy kövessem lakásukra s bővebb
értesítést adjak.

Haza érve, levelet talált, melyet Julie eltüntének
napján adott fel postára. A levél így hangzott:

Kedves nővérem! Elhagyom férjemet mindörökre;
fél év lefolyása mulva hallani fogsz rólam, de csak ak-
kor, ha ünnepélyesen megígéred, hogy egy csepp életjelt
sem adsz neki rólam. Ne kérdezd, mi indított e váratlan
lépésre: elég, hogy rám nézve sokáig lehetetlen, hogy
vele ugyanazon levegőt szivjam. Egyébiránt sorsom
miatt ne aggódjál.

Julie.“

A fiatal asszony könyekben tört ki.

„Mindenre, ami Ön előtt szent,” mondá oly szen-
vedélyességgel, mit nem tettem volna fel róla — „mi
történt távollétünk alatt? Rettenetes félreértésnek
kell itt lennie.“

Kitérően válaszoltam. Végül elbucsztam azon
ígérettel, hogy felkeresem Rudolfot s a lehetőleg körül-
ményes vallomásra fogom őt bírni.

Szomorú hangulatban haladtam fel az ismerős
lépcsőkön és csengettem, kisirt arczu szolgáló nyitott
ajtót előttem.

„Uram beteg,” mondá. „Ágyban fekszik és félre-
beszél.“

Gyéren világított szobába léptem, honnan a fájda-
lom és düh tagolt szavai hangzottak felém.

„Rudolf!” mondám részvétellel, „embereld meg
magad. Talán minden jóra fordul még.“

Felegyenesedék s fénytelen tekintettel bámult
rám. Aztán fájdalmasan mosolyogva rázta fejét.

„Nem!” szolt keserűn, „már késő! Odavan!
Meghalt!”

„Ugyan ne essél kétségbe barátom!“ válaszolám testvéri jóakarát hangján, mialatt gyöngéden vállára ütöttem. „Edithnél voltam. Julie megígérte neki, hogy legközelebb — talán néhány hónap múlva — hallatni fog magáról.

Mindkét lábával egyszerre ugrott ki a földre. Beteges levertsége egyszerre elhagyni látszott őt.

„Irt neki? Hol van? Jer, siessünk... Még ma kell beszélnem Edithtel. Óh, tudtam... Edith hirt adhat róla!....

Hevesen magára kapta ruháit. Aztán lerohant a lépcsőkön, mintha arról volna szó, hogy a szerencsét kapja elröptében. Csak nagynehezen tudtam őt követni.

„Ne reménykedjél elhamarkodva,“ mondtam intőleg. „Edith ép oly keveset tud, mint te vagy én...“

„Eleget tud,“ szakított félbe. „Óh keresztül látok szövevényeteken... Mindnyájan összeesküdtetek Julieval, hogy megfenyítsetek! Mintha nem eléggé suttana már az a tudat is, hogy ily kedves, szeretetreméltó teremést megsértettem és megbántottam!“

Mitsem válaszolék, szótalánul haladtunk egymás mellett.

Edith oly felindulással fogadott, melyet le nem írhatok. Jókora időbe került, míg valaki szóhoz juthatott.

Rudolf félénken és nyugtalanul jártatta körül tekintetét a szobában, mintha itt nővére házában akarta volna keresni az elvesztettet.

„Rudolf,“ mondá végre szomorú szemrehányó hangon Edith.

Ekkor térdre borult előtte az erős ember s hangosan zokogott, mint a lázbeteg gyermek.

„Mindent, mindent meggyónok!“ sohajtozott kétségbeesetten, — „csak szüntessétek meg e bizonytalanság gyötrelmét! Tudod, hogy nélküle a legnyomorultabb ember vagyok az ég alatt! Add vissza Juliemet egyetlen szeretett, imádott Juliemet vagy megöltök!“

(Folyt. köv.)

O S T O R K Á K.

Csalomjaitól.

(Folytatás.)

17.

Csepel sziget.

Tudjátok honnan vagyon elnevezése Csepelnek?
Mert ott eséplé el Toldi a cseh Jedeket.

18.

Nem igaz.

Hogy Mimi pompázó, s nem szó, fon, pletykabeszéd,
mert

Hálójába szövés szüm, s fona néki kosárt.

19.

Fővárosok násza.

Vén Buda megnősült, s eljegyzé Pestet az ifjút
S bár dús, vas gyűrűvel lön jegyeztette a hölgy.

Fősvény, mondjátok?... Nem kímélt drága aranyt ő,
Széchenyinek tetszett jobban az egyszerű fém.

20.

Megbosszulás.

(franciából:)

Haragszol hogy szeretlek tégedet?

Tedd szinte azt, bosszulj meg engemet.

21.

Contra vim mortis... in hortis.

Nincs a halál ellen kertekben gyógyszer. Azért hát
Túl a sövényen kelj, élni ha vágysz, magyaram!

22.

Jaj nekem!

Jaj nekem! így jajdult fel Kölesey, hogy tud a irni;
Bárdi szerencsésb, mert nincs e panaszra oka.

23.

Nos patriam fugimus...

„Mink a hazát futjuk...“ Nagy urak, hozzátok irottak
E sorok, a kik e hont távba' felejtitek el.

24.

Kiss János.

Nesztora a Jóknak! Sirodon két géniusz ölt gyászt,
A vesztes vallás, s a haza geniusza.

25.

Bella.

Bella kicsiny lány még, s nem is álmodik a szerelemről.

Már csak azért sem, mert éber en őrzie bajt.

26.

Egészség jele.

Mondni divat: beteg e haza, és nagyon. Én különösnek
Látom ez állítást anyyiak ajkairól:

Nem lehet ott nagy a baj, hol a főszerv a gyomor
annyi

Roszul sült eledelt képes emészteni meg.

27.

Mai Pygmalionok.

Csepp esuda sem hogy Pygmalion a kvarecot imádá;
Hát nem imádunk mink rendre ma érez-alakot?

28.

Qui perdidit numerum...

A ki hibát ejtett, újból kell kezdnie. Így te
Mámori mert lecsél, újra legényül igyál.

A gyöngyhalász.

(Rajz a tengerpartról.)

Irta Kompolthy Tivadar.

Hűs éji szellő susog a tenger hullámai fölött. A piczinyke habok egymással enyelegve csobognak szerte a mérhetetlen vizsikon s az ár vézsmadarai vijjongva csapongnak a légben.

Gyönyörű holdas éj. Villogó fényü apró csilagsereg tükröződik a változatos tengerszínen s a távoli part világító tornyának kigyuló, majd elhomályosuló fénye végig villámlik az esüstös habokon percenként, mint a tévedt szivek bánatán az ébredő remény.

Egy-egy parti sajka fehér vitorlás árbozca képez nyugpontot a végtelenségen elfáradt szemnek. Ide-oda libeg a zajlás kénye szerént s ha egy erősebb hullám rajta átesap — elalszik fődélzetén az örtüz... mint mikor a fénybogár szárnyaira rajta üt a köd.

A fehérke vézsmadarak a parti sziklák ormaira nyugovóra térnek. Csendes sirámaikat szárnyaira veszi a lengő szél s elviszi a pihenő szárazföldre át... Aki meghallja, aki álmából fölserken e fájdalmas dalra, megdobban a szive erősebben s szive dobogása hallhatóvá lesz.

* * *

Mikor így sikongnak a tenger vézsmadarai a tengerparti ormokon, akkor azon ember, aki fél a haragos, özsféjű, bömbölő tengerártól — szorosabbra vonja magára a nyoszolya takaróját s megkísérti az Ave Maria-t. Nyugtalan benne az ijedelemre ébredt lélek s czéltalan gond forró veritéket gyöngyöztet izzó homlokán.

Hanem akinek barátja a haragos hullám, a kinek kedvese a tenger, akinek szerelmicsókja a tengervészés szélvész, aki a siró vézsmadarak panaszos dalában a kedves „szeretlek“ szavát hallja, érti... az az ember felkél a pihentető nyoszolyáról s mint a holdas álmu, mint a tenger visszajáró lelke kitévelyeg a zajló, mozgó világelem habkavargó padmaláig s kékített mámoros fővel hajlik a magasból a szédületes örvény fölé!

* * *

Ki tapasztalta közölünk, hogyha magas helyen állva, letekintünk a mélybe: mintha valami ördögi daemon csábitana ott alant. Varázsa szédítőleg csap az agyra s mintha delejes erejével vonna alá a mélybe.

Aki ezt az érzést tapasztalja, annak a vére forró, a gondolatai hidegek; annak a lelke öserejű, mert csak reá van hatással a halálos daemon csábja.

Azok a szegény emberek, akiket parti viskók nyoszolyájáról a zajló tengerpart sziklaormaira csal Eolus leányainak syren hangja, azok lelke a sötét daemonnak hódol.

Közönséges emberek, de lelkük megigézett. Születésük percében a tenger fiaivá lesznek s ébren s álmaikban hűek maradnak hozzá.

Barátjuk a haragos hullám; kedvesük a tenger s ha a dagály tompa dübögése közt második lelkük „szeretlek!“ szavát meghallják, megértik: akkor megőrül izzó fejükben a forrongó, varázstias agyvelő s a tengerparti sziklaoromról belevetik magukat a szédületes tengerárba....

* * *

A víz fenekén ott csillog-villog a kísértő daemon tüzsze. — Szempillája szivárványszín, kagylószeme gyöngy.

Aki életét dobja oda koczkára a daemon eleni harcban s feje fölött összezsaptak az ár hullámai, annak birnia kell e tüzsze. A parti ár víz alatt mozgó sziklái közt ezernyi veszélylyel küzdve, leereszkedik a mélybe; szembeszáll a szuronyhalakkal, a polyp-pal farkasszemet néz, a leselkedő czápák szemébe gyilkot villogtat s sülyed mind alább. Végre lenn van a fenéken. — A daemon vérvörös koralfejéből fogaival kiszakítja a villogó tüzsze s aztán villámgyorsan felszökik ismét a tenger hullámos zajló felszínére. Valami tulerős hab kidobja a sziklaoromra, vagy széttöri agyvelejét a parti lejtő köves oldalán.

* * *

Bartolomeo már nem gyöngyhalász. Hosszu évek során át, gyermekkorától fogva, a Földközi tenger legnagyobb szigete minden parti vizét át-

*

kutatta s temérdek kincsétől fosztotta meg a tengert. Aztán egyszer a daemon a szivébe szállt, s megmérgezte lelkét. Édes, boldogító méreg — a szerelem mérge ölte meg.

A tengerparti szellő s az éji hold látta szerelmét. Holdas estéken ott járkált kedvesével a suhogó vizek szélén s csókjaival izzóra gyújtá halavány, hideg homlokát.

Aztán beborult egyszer a hold, s a szomorú égről lehullt egy fényes csillag. Bartolomeo elveszté szive világát; kedvesét, a mélybe vonta a mámorittas tüzzemű daemon.

Bartolomeo mint az örült rohant utána a zajba... és benn a mélyben két egymásra boruló koral-szikla mennyezete alatt megtalálta, halavány areczsal, nyílt mosolygó szemekkel...

Már nem halászsa a gyöngyöt. Csak ha az éjféle dagály vészmadarai vijjongva jönnek a tenger felől s düledő viskója fölött sirva keringnek... fölbred rémes álmaiból s mint a holdas álmu rohan ki a tajtékzó, üvöltő tengerpartra s a szirtromról le, alá a szédületes mélybe...

Az ő kedvesét megvédi a daemon. Mennyezetes korralsirját arany s ezüstös halak veszik körül s ott libegnek körötte apálytól dagályig mozdatlan...

Megöleli hévvel a hideg, halavány testet s mosolygó nyílt tüzzemeit elárasztja legmelegebb csókjaival. Szívárványszín kagylókkal rakja körül glória gyanánt fejét s aztán villámgyorsan felszökik a tenger hullámos, forrongó felszínére.

Valami tülerős hab kidobja a sziklaoromra...

Mig egyszer majd széttöri agyvelejét a parti lejtő sziklaoldalán...

Giardinetto.

Budapest, 1878. júl. 5.

(B. A.) A Kraxelhuberek földén nagy az előhaladottság; nem esoda, az öskoronázási város bizony hoch germán. A zszurnalisztika Wanderer-rel dieisekszik (a bécsi Wanderer átvándorolt Preschbuagba), van még Westungarischer Grenzboteje, Presburger Zeitung-ja, Illustriertes Sonntags Blatt-ja, mint a P. Z. wöchentliche Beilageje és Illustriertes Unterhaltungs Blatt-ja, mint a W. G. Stuttgartban nyomott melléklapja és — Herz, was wünsch du noch mehr? Ilyetén formán a nyugati kultura fényes jelekben nyilatkozik a westungarische Grenzén és bizony esoda, hogy nem mondja magát a határváros osztrák Ostgrenzének?!

Ennyi kultura között becsülni lehet az olyan vállalatot, mint minő a Pozsonyvidéki Lapok. Politikai és vegyes tartalmu napilap, mely helyi érdekekkel foglalkozik és merész programja: úszni az ár ellen. S az úszás nem don quijottei harez, az önérzetes akaraterő csodákat művel, a lap hatodik évfolyamát jegyzi és a nép magyarosodik. Nem elfogultság hinni, hogy a magyarosodásra mily jótékony befolyást gyakorol az oly kiváló lap, mely annyi testületnek is hivatalos organuma.

*

S a magyarság terjesztésén, s azon kívül, hogy oly sok a küzdelme a germanizálók és panszlávizálók hétéfjű hidrája ellen, nem feleli, hogy P. városát képviseli. Elismeréssel vagyunk, ha helyi lap helyi érdekekkel foglalkozik s elhibázottnak tartjuk az olyan irányt, minőt követ egyik-másik nagyvilági programmu vidéki magyar újság. E véleményt nem először közöljük, s bizony nem ártana, ha szavunk nem hangzanék el a pusztában!

*

Oly kevés a vidéki jó lap, hogy bizony örömmel illusztrálunk a multból. De hogy reklámot csináljunk Kompolthy Tivadar munkatársunknak, megmutatta ő harmad éve, hogy hogyan kell vidéki lapot szerkeszteni. — Barátunk jártugyan már „tengeren és szárazföldön”, beutazott „három világgrész-t”, de Veszprém-ben még azelőtt nem volt, s miután Veszprém-et kellett szerkeszteni, leutazott Veszprémbe, tanulmányozta a helyi viszonyokat és szerkesztett olyan helyi lapot, minőt bátran vehetne mintának a — Pannonia.

*

Keleti politika.

Kolozsvári Farkas Salamon műkritikus ur „farkasmódra” nyilatkozott esupa udvariaságból, hogy bebizonyítsa, miszerint igaz a van Soldosnének, hogy hát Salamon igazán farkas. S az Egyetértés félreértette az udvarias készséget, s azt gondolta, hogy Farkas Salamon ur — udvariatlan.

H I R E K

az irodalom, művészet és közművelődés teréről.

— **Dr. Vellentszény Mór:** Kant és az Isten létezésének bizonyításai. című bölcsészeti munkát szándékozik előfizetés útján kiadni. A mű f. é. decemberben jelenik meg és előfizetési ára, (mely szerzőhöz: Debreczen; Széchenyi utca 1771 sz. a. küldendő) 1 frt. 50 kr. Beküldési véghatárnap f. é. szept. 1. A szép reményekre jogosító, bölcsészettel behatólag foglalkozó szerző ez új művét, mint e téren ritka hazai terményt — melegen ajánljuk.

— **A Kossuth Lajos** „törvényhatósági tudósításai” 1836—7. évről című becses történelmi műre hirdetnek előfizetést a Légrády testvérek. (Budapest, V. kerület, nádor-utca 6. szám.) Az előfizetési ár: 2 frt. — az előbbirt címen küldendő el.

— **Előfizetési felhívás** „A nővérek” című 1 kötetes irány-regényre; írta Homoród. A jövedelem egy

harmada az orsz. nőképzőegylet javára fordítatik. — Előfizetési díj 1 forint. A mű augusztus végén jelen meg. Az előfizetési pénzek bérmentve, Szentpáli István alispán urnak Halmiba, Ugocsa megyébe küldendők.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, újabban megjelentek: Közhasznu családi könyvtár. (21. és 22. füzet.) Egy-egy füzet ára 40 kr. 21. füzet: A feleség. Irta Dr. Sikor József. 22. füzet: A nők előnyei. Irta Dr. Sikor József. Olcsó könyvtár. 50—58. füzet. 50. füzet: Egy falusi notárius Budai utazása, melyet önnönmaga abban esett viszontagságaival együtt az elaludt vérű magyar szívek felszerkentésére és multságára e versekbe foglalt. Gróf Gvadányi Józseftől. Negyedik kiadás. Ára füzve 40 kr. 51. füzet: Beszélyek. Irta Plouvier Eduard. Francziából fordította Milesz Béla. Ára füzve 30 kr. 52. füzet: Trécoeur Julia. Elbeszélés. Irta Feuillet Octav. Francziából fordította Csukássy József. Ára füzve 30 kr. 53. füzet: Magyarországi utak. Irta Kazinczy Ferencz. Ára füzve 20 kr. 54. füzet: Családi boldogság. Beszély. Irta gróf Tolstoj L. N. Oroszból ford. Szentkirályi Albert. Ára füzve 40 kr. 55. füzet: Tihamér. Beszély. Irta Kissfaludy Károly. Ára füzve 30 kr. 56. füzet: Szalay László és munkái. Irta Flegler Sándor. Fordította ifj. Szinnyi József. Ára füzve 50 kr. 57. füzet: Magyar színészek életrajzai. Irta Szigligeti Ede. Ára füzve 40 kr. 58. füzet: Galátea Dráma 5 felvonásban. Irta Vasiliades Sz. N. Uj-görög-ből ford. Kállay Béni. Ára füzve 20 kr. Találmányok könyve. Ismeretek a kézműipar és műipar mezejéről. A földművelődés-, ipar-, és kereskedelmügyi m. kir. miniszterium megbízásából átdolgozta Freckay János. 25. és 26. füzet. (III. kötet., 5. 6. füzet.) Ára füzve 80 kr. Tartalma: A világosság. — A tükrözés. — A prizma és a színelemzés. — A camera obscura. — A szem. Panorama és stereoskop. — A teleskop feltalálása. — A görcső. — Villamosság és delejesség. — A villámhárító. Petőfi reliquiák 1848—1849 összegyűjtötte Halasi Aladár. 80 kr. Ajánljuk olvasóink b. figyelmébe a hazafias és áldozatkész könyvkiadó vállalat ezen fönti legujabb kiadványait.

☉ A „**Nemzeti könyvtár**“ felette érdekes munka közlését kezdi meg az imént megjelent negyedik füzetben; ugyanis Kazinczy Ferencznek irodalmilag és történelmielg egyaránt nagyfontosságú „Pályám emlékezetét.“ A vállalat szerkesztő-kiadója Abafi-Aigner Lajos, e füzetet a következő „kiadói értesítés“-sel vezeti be: „A Pályám Emlékezeté“ nem ismeretlen a magyar irodalomtörténet bűvárai előtt; de a mennyiben 50 év előtt jelent meg először, és akkor is csak folyóiratban: a nagy olvasó közönség előtt ismeretlen mű igényeivel léphet fel; annyival is inkább, mivel nem a felszázad előtt megjelent szöveget, hanem annak kibővített átdolgozását adjuk. — Három szöveg állt rendelkezésünkre, u. m. a Tudományos Gyűjteményé és Kazinczy Gábor hagyatékában két teljes másolat, (és némi töredékek): ez utóbbiak egyikét azon okból nem véltük a „Nemzeti Könyvtár“ szövegéül elfogadhatni, mert noha a másíknál sok helyt bővebb, de egyes szakaszai

ismét olyannyira összevonvák, hogy hely-közzel a tények chronologiai felsorolásává lesznek. A kidolgozás ez aránytalansága arra birt, hogy szövegül a másik, valamivel rövidebb, de egyuttal kerekébb kidolgozást fogadjuk el; annyival is inkább, mivel e másolatot Kazinczy Ferencznek minden tekintetben rokona: Kazinczy Gábor maga vetette össze az eredetivel és sajtókész állapotban hagyta maga után.

Ajánljuk e hazafias szép és olcsó vállalatot műveltebb közönségünk figyelmébe s pártfogásába. Havonkint 2—4 füzet jelenik meg, 5—6 ivnyi terjedelemmel, ára egy-egy füzetnek csak 30 kr., a ki 10 füzetre előfizet, a példányokat bérmentve kapja kézhez. Ily módon csekély áldozat mellett idővel értékes könyvtárt szerezhet minden magyareMBER, és kívánatos, hogy mentől szélesebb körökben terjedjen el. — Az előbbi három füzet tartalmát képezik: Kazinczy Ferencz költeményei (nehány kiadatlan verssel,) Mikes Kelelemen „Multságos Napok“ című kiadatlan, érdekes beszély-cyclusa, és Dayka Gábor költeményei.

K Ü L F Ö L D

— **A berlini congressus** hírszerint f. hó 10-én befejezi működését és az 1878-ik évi berlini uj szerződés legfőlebb e hó derekáig alá lesz írva. A congressus elismeri Románia, Szerbia és Montenegró függetlenségét azon föltétel alatt, ha ezen fejedelemségekben a vallási és polgári egyenjogóság törvénybe igttattatik. — **Mercedes** spanyol királyné június 28-án egész Madrid részvéte mellett az „escorial kolostorba“ eltemette-tett. — **A persa sah** jelenleg Bécsben időz. — **Nobiling** normalis állapota testileg csaknem teljesen helyreállott már, lelkielg azonban ez alig lesz elérhető. — **Velenczében** az osztrákmagyar főkonzulatus ablakait — a triesti olasz nemzeti párti, oda tervezett kirándulás be-tiltatván — csöcselék által beverettek és az osztrákmagyar czimer a csatornába dobatott. Ezen merényletet ugy az olasz kormány a római parlamentben tett nyilatkozatához képest, mind pedig Velence város közönsége a syndicus (polgármester) hivatalos átírata érteményében mélyen fájlalja. — **Leuchtenberg** Jenő hg. a híressé lett Skobelev orosz tábornok hugát veszi nőül, ki illetén minőségében Beauharnais grófné czimet viselend. — **A jeruzsálemi** patriarcha a szt.-sír ügyét is szönyegre kívánja hozatni a congressuson. — **Görög** hadügyminiszterre Petmezas leköszönése folytán Souczos tábornok neveztetett ki. — **Egy bécsi rendőr** egy odessai bankártól — ez utóbbit elaléltságából magához térítvén, 1000 fontra szóló utalványt kapott, melyet azonban most visszakövetelnek.

FÖVÁROSI HIREK.

A jövő országgyűlés október hó 17-én fog megnyitvatni; képviselő választások lesznek aug. 5—14-ig — **Rudolf** trónörökös a m. tud. akadémia tiszt. tagjává

választatván, a természettudományi osztályba soroztatta be magát. — **Lévay Henrik** egy tizezer forintos akadémiai alapítványt tőn, melynek ötös kamatai nemzetgazdasági pályakérdések megfejtésének jutalmazására fordítandók. — **A belgák királynéja**, sógornéjával Klotild főhercegnővel gyakran tesz a fővárosban gyalogsétákat és mindenütt leereszkedő nyájasságával hódít. — **Perczel Béla** szívélyes, érzékeny bucsút vett az igazságügyministerium és a kir. főügyészség személyzetétől. — **Pauler Tivadar** igazságügyministerré kineveztetett, a semmitőszéki elnökké lett Perczel Béla helyébe. — **Majláth György**, országbíró Lipovniczky félszázados legfőbb semmitő széki alelnök nyugdíjaztatása alkalmából a Margitszigeten bucsuebédet adott.

VIDÉKI HIREK.

— **A zombori rendőrség** Vasquez Alfréd gróf, tartalék hadnagyot körözteti, ki egy előkelő ifju hölgyet szöktetett meg. — **Nagyváradról** Romer Floris derék tudósunk betegségéből való felüdülése örömmel jelezte. — **Kassán** az állami felsőbb gépészeti ipartanodának, mely hazánknak e nembeli egyetlen iskolája, nagy szabásu és érdekes gépkiallítása jun. 26-án nyílt meg. — **A lapvidéken** az alsó Szamos mentén a repce az idén gyöngye közép termést ad.

Pályázati hirdetés.

Ezennel újból emlékeztetünk arra, hogy az alulírt szerkesztőség f. é. febr. 8-án másod ízben tüzte ki a 7 drb. magyar aranyból álló pályadíjat egy, legalább 4 írott ivre terjedő, a jelen társadalmi életből merített tárgyú és a hármás bíráló bizottság által valódi műbecsel bírónak jelzendő beszély jutalmazására. **A beküldési határidő több oldalról történt kérelmező fölszólamlás következtében f. évi aug. 1-ére halasztott.**

A „Déliab” szerkesztősége.

HELYI TÁROGATÓ.

— **A budapesti könyvnyomdászok** és betűöntők egylete múlt pünköst hetében Budapesten a „Fővárosi Iparosok körének” helyiségében nyomdászati szakmunka-kiállítást rendezett, melyen a „Debreczeni könyvnyomdászok önképző egylete” is egyik tagja által képviselteté magát; a Debreczen városi nyomda személyzete pedig eddig készített munkáiból diszes gyűjteményt állított ki, a melyért nevezett nyomdai személyzet „a haladásra törekvés” czimén dicséretet nyert.

— **Az iparos ifjuság** önképző egyletének saját pénztára javára jun. 30-án a népkertben szavalattal és dalárdai előadással összekötött táncmulatsága daczára az napon a nagyerdőn végbement állat és lókiállítás

alkalmából rendezett államdíjkiosztási ünnepélynek és daczára városunk tartalékosai a mozgósítás következtében az nap délután történt elutazásának — szépen sikerült. A szavalatok általában hangulatteljesek voltak, Hitesy által vezérelt dalárda pedig sok tapsot nyert és érdemelt. Azután ráhuzta Hamza Miska bandája és megsem pihent kivilágos-kiviradtig. E multság igen szép társaságot gyűjtött össze és több rendbeli felülfitések is történtek.

— **Tisza Kálmánt**, Debreczen város 1-ső választó kerületének országgyűlési képviselőjét folyó hó 14-én, a midőn is képviselői beszámoló beszéde elmondása végett Debreczenbe érkezend, — fényes fogadtatásban fogják részesíteni. A vasuti indóház diszítetteti fog, diadal ívet emelnek, az utcák föllobogóztatnak. — Lesz banderium, két rendbeli zenekar működend, lesz diszebéd, este kivilágítás és fáklyásmenet. A sokat működött államférfiu most birtokán, Geszten piheni ki országglási fáradalmaikat.

— **Hoffman Szaniszló** (bazarépület) hangjegy kikölcsönzési vállalata uj f. havi jegyzékére a t. cz. közönséget ezennel figyelmeztetjük; Hoffmann e vállalata igen czélszerű és hasznos, mert bárki is csekély havi díjért, egyenkint is csak drága pénzen megszerezhető zeneműveket kap kölcsön és így a takarékoság elérése mellett a változatosság élvezetében is részesül az ember; mit egyébként csak tetemes pénztökének hangjegyekbe fektetése által érhetne el.

— **A nagyerdei fürdő** a szokott napokon most is rendelkezésére áll a t. közönségnek. Az ételek és italok jóságáról a bérlő jó hirneve kezeskedik.

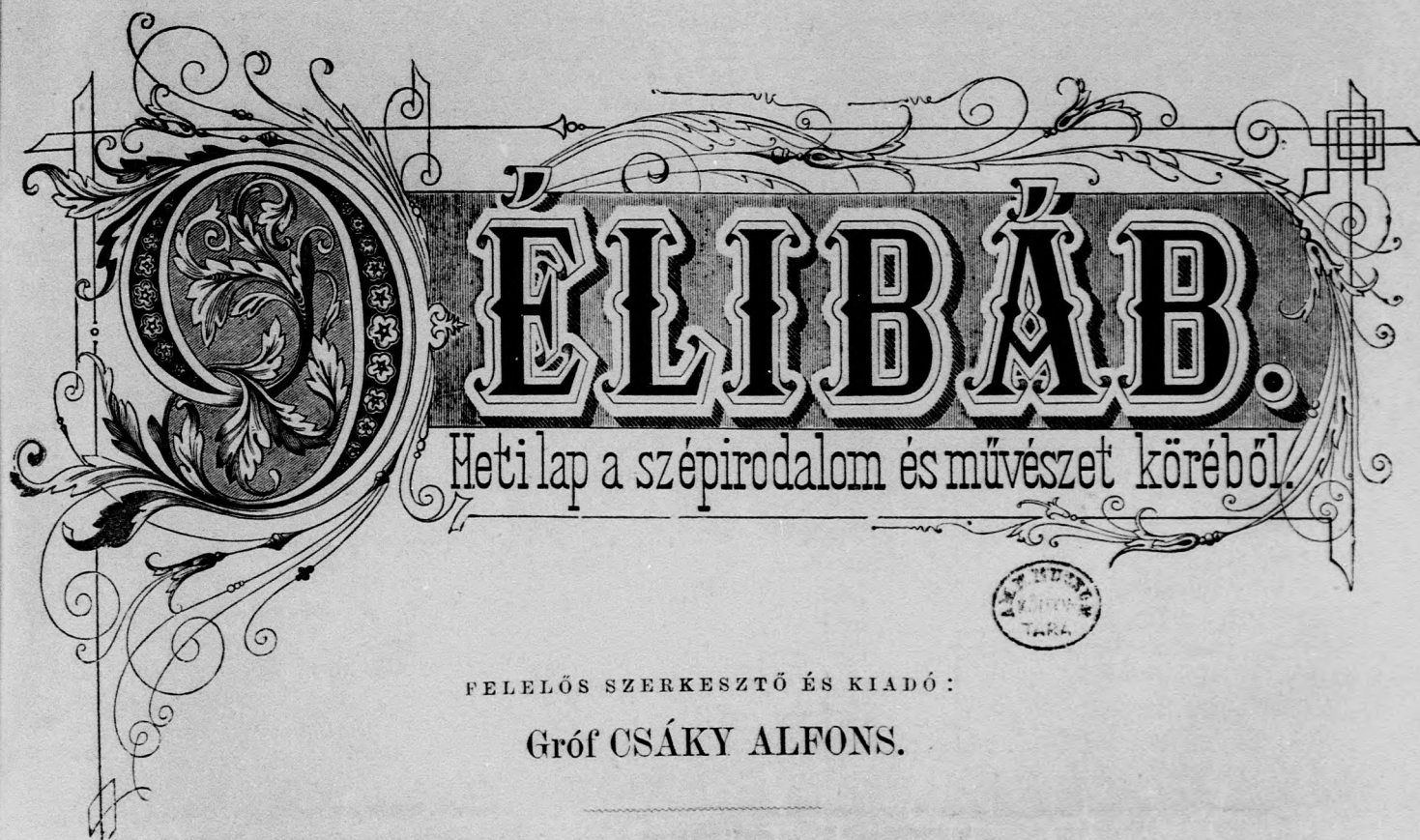
— **Gr. Dégenfeld Gusztávot**, mint értesülünk, a nagy-kállói választókerület függetlenségi pártja Szeggyházán f. hó 20-án tartandó értekezleten követjelöltül fogja fölléptetni Szoboszlay Pap József ellenében.

— **A tiszavidéki földbirtokosok** nevében Dégenfeld Imre gróf kérvényt adott be a közmunka- és közlekedési miniszteriumhoz, hogy a tiszatarjáni uradalomnak, H.-Dorogh, H.-Nánás, H.-Böszörmény községeknak, a debreczeni utnak a Tisza árja elleni biztosítására emelt védgátakon, a közlekedési utat a kormány kiépítse.

TARTALOM: 1. Lapunk t. olvasóihoz. 2. Szeresd Hazádat! (költ.) B á c s k a y Erődi Dániel. 3. A szerelmes habléány. (Elbeszélés.) M a r g i t a i Dezső. 4. A francia dráma egy matadora. (Szépészeti tanulmány.) E. Illés László. 5. Völgyem. (költ.) Dr. Szabó Dávid. 6. Lapp regék az emberevőkről. S á n d o r Kálmán. 7. A levágott kéz. (Elbeszélés francziából.) 8. A veres Jula. (novella) E c k s t e i n Ernő. ford. Aradi J. 9. Ostorkák. C s a l o m j a i 10. Tárca: A gyöngyhalász. K o m p o l t h y Tivadar 11. Giardinetto. B. A. 12. Hírek az irodalom, művészet és közművelődés teréről. 13. Külföld. 14. Fővárosi hírek. 15. Vidéki hírek. 16. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakkalány. Számtalány. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes. Kiadói üzenet. Hirdetések.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENG JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ :

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utcza 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Július.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-ország naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD	
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.
6 Szomb.	Izaiás próféta	Ezaiás	24 János szület.	5 Sab. Chuk.	4 10 7	58	1130	1950
7 Vasár.	Vilibald püsp.	Eszter	25 Febronia	6 Aspázia	4 11 7	58	este	1111
8 Hétfő	Kilián püspök	Gillyén	26 Dávid rem.	7	4 12 7	57 2	6	1135
9 Kedd	Lukreczia	Anatolia	27 Czirill Samu	8 Athália	4 13 7	56 3	28	regg
10 Szerda	Amália szüz.	Ilma	28 Péterfele b. v.	9	4 14 7	56 4	46 0	4
11 Csütör.	Pius pápa	Eleonora	29 Péter és Pál ap.	10 Borbála	4 15 7	55 5	58 0	44
12 Péntek.	Henrik császár	Nábor	30 12 Apostol	11	4 15 7	55 6	57 1	34

SAKKTALÁNY.

Kunczl Ilontól.

(Lóugrás szerint megfejtendő.)

		lol	rom	fű	fe			
		nő	led:	ná	fő			
ma	Da	si	li	vi	Zöld	el	lőtt	
jön	be.	dár				te	be	lág
helyét	ugy-e	akkor				is	S fő	kis
El	sem	veg.	se	dár	ni	vi	siro	
	Ke	jösz	dár	És a	mat,	ma		
	De	a	cse	reg	szek	énfe		
el	El	a hi	már,	ma	vigasz	le	tem?	
deg	mér	ha				let	le	tal
szá	jön	ősz:				ni	Lelkem	száll
le	tem.	rad	ér	le	Hoz	kit	nem	
		ve	zád	sze	többé			
		ret	a fű	Ha	ifju			

Számrejtvény.

Margitay Margittól.

1. 2. 3. 4. Jó kellék ez kivált az építkezésnél.
1. 2. 3. 6. 7. Legjobban kell ezt kerülnöd mindennél.
1. 2. 3. 4. 3. 6. 7. És ha ezzé lettél, türd sorod békével.
8. 9. 10. 11. Ezt fogják mondani rólad is idővel!

12, 9, 6. Szeresd mindeneknél legjobban e hármat.

12, 9, 6, 8, 3, 17, 3, 19. Oly hősök voltak ők, milyen több nem támad.

20, 21, 22. Ez visszafordítva németül egy város

23, 24, 6, 17, 3, 6, 11. Ha ezt veszítenéd, lennél te nagy káros.

11, 31, 22. Nevezetes ember olasz hadjáratból.

11, 31, 22, 11, 3, 19, 3, 10. Az egészet tették szabad akarattól.

1, 9, 22. E közt olykor-olykor olvasni is lehet.

1, 42, 19. Fordítva ha mondják, a visla nem mehet.

12, 3, 4. Ez is ágaskodik (megfordítva) szépen,

A szép rónaságon, Hortobágy vidéken.

24, 1. E két betű szintén kelletvén hozzája,

23, 9, 1, 11, 9, 12, 21. Talánykámhoz ilyen, lévén a hazája.

Az egész ötvenöt betűcskéből álló,

Nem vers ugyan igaz, hanem inkább való.

Megfejtési határidő július 19-ke.

A „Déliab“ 25-ik számában közölt sakktalány eredménye a következő:

Kinek egykor édes dalát
Magyarhon leányi lesték:
Ott fekszik, a vándorköltő;
Idegen föld nyomja testét.
Rajta széttépett virágok!
Hurjaitól megfosztott lant;
Oly hideg testének a sir,
Oly nehéz az idegen hant!

A betű-talányok pedig: „Keresztanya; Ödön; Enyelgés; Keresztespók; Fekete kávé.“ Helyesen a következő t. előfizetőink fejtették meg:

A debreczeni ref. tanítóképezde olvasóköre nevében: Duró János, Győry Zsuzsika, Nemes Ilonka, az első éves papnövédek Ungvárt, Friedland Berta, Markovits Benő, Buday Vilma, Kálnoki Matild, Nagy István, Tóth Katinka, Fenyves Aranka, Böhm Szerafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Karász Jenő, Német Berta, Kőrösy Katalin, Herczeg Klára, Vörös Sándor, Lehoczky Biri, Kardos Ferike, Nánássy Erzsike, Hochstätter Irma, Steiner Hermine, Péchy László, Zivuska Ferenczné, Komjáthy Piroška, Halassy Jolán, Kis Erzsike, Fekete Albert, Erdélyi Gyula, Málon Berta, Mikita Elek, K. I. Weber Gyula, Sárközi Ida.

A szerkesztő üzenetei.

K. Gy. Helyben. A „Crains d'aborder la plaine“ jelítség pályázati beszélyt vettük.

S. D. Kalocsa. Köszönet. Mindkettőt alkalmissal felhasználjuk.

K. G. Gleichenberg. Nemcsak egyet kedves Nagysám, többet is; kivált ha netán ott időző hazánkfiairól is lesz említés. A lapot oda indítjuk.

V. A. Lubló. Örömmel veszünk minden rövidet, magvasat.

B. A. Budapest. Fogadja őszinte részvétünk, kifejezését. Az elhunyt jeles kissé bővebb életrajzát szívesen közölnek; ha lehet, adatokat kérünk. R.-nek irtunk a jegy ügyében. Önhöz kérünk czimeztetni.

S. I. Budapest. Becses küldeményére vonatkozólag magán levél megy.

Alicet besoroztuk markotányosnének.

„Az ördög barátsága“ című pályá beszélyt vettük.

K. R. Budapest. Versei mítsem érnek.

Sz. S. K. Szabadka. Óhaját teljesítők.

Miután a sakk-, szám-, szó- és betű-talányoknak fogyatékán vagyunk, fölkérjük — azon t. munkatársakat és munkatársnőket, — kik lapunkat ezekkel ellátták, miszerént ily küldeményekkel mielőbb megörvendeztetni sziveskedjenek.

V e g y e s.

(s) **Mikép jutott feleséghez a bölc Mendelsohn Mózes?** Mendelsohn Mózes, híres bölcsész, (1729—1786), kit kora Sokratesének neveztek, a pyramonti fürdőben időzött. Ez alkalommal Guggenheim hamburgi nagykereskedővel ismerkedett meg, ki őt már irataiból ismervén, felette nagyra becsülé. — „Mózes rabbi, — mondá egy alkalommal a nagykereskedő, — mi önt mindnyájan tiszteljük, de a legmagasabb lelkesedéssel leányom csodálja önt. Én legnagyobb boldogságomnak tekinteném, ha önt vömnek nevezhetném. Látogasson meg bennünket Hamburgban.“ Mendelsohn igen bátortalan volt, mert a természet mostohán viselte magát iránta, midőn őt rosszul nőtt háttal,

rövid nyakkal s magas vállakkal látta el; de végre mégis csak elhatározta magát s Hamburgba utazott Guggenheimhoz, kit épen dolgozó szobájában talált. „Leányom önt várva várja, — mondá ez — siessen fel hozzám: örülni fog, ha önt láthatja.“

Mendelsohn meglátogatta a hölgyet és másnap ismét Guggenheim szobájában jelent meg, hol a leány kellemeit s felette éles észtehetségét magasztalá. — „Igen tisztelt rabbi, — mondá Guggenheim, — szóljak-e őszintén...?“ — „Természetesen!“ — „Ön bölcsész, gondolkozó, bölc férfiú, tehát nem fogja gyermekemnek ros néven venni, — ő azt mondá, hogy — — megijedt, midőn önt megpillantotta, — — mert — — mert — —...“ — Mert olyan iszonyatos háttam van?!“ Guggenheim igenlé. — „Előre tudtam, — mondá Mendelsohn — de mégis óhajtok a leánytól elbucsuzni.“

Fölment a lakásba, hol a leányt varrással elfoglalva találta. Melléje ült. A beszélgetés nyájas és bizalmas hangon folyt, de a leány szemei Mendelsohnt határozottan kerülték. Végre kérdé a leány: „Hiszi ön tisztelt rabbi, hogy a házasságokat már a mennyországban kötik meg?“ — „Bizonyosan! Kérdéséből látom, mikép kegyed ismeri a thalmud ama mondatát, hogy már az újszülött gyermek számára is rendelve van egy hitestárs, midőn én születtem, nekem is rendeltek feleséget a mennybeliek, de — szörnyü púposat. „Istenem, — mondám — ily eltorzított leánynak a kedélye keserü panaszokkal lesz majd telve; a leánynak pedig illik, hogy ép és szép legyen! Kegyelmes istenem, add nekem a pupot s engedd, hogy a leány szép és idomos legyen!“

Alig, hogy ezt a bölc elmondá, a leány nyakába borult, — s felesége lett. És boldog házasságban élvezték a családi élet örömeit. Utódai, testileg s lelkileg épek csalának; ki nem ismeri Mendelsohn Mózes nagy unokáját a híres zene költőt: Mendelsson Bartholdyt?

(s) **A régi kor fényüzése.** Paula Lollia római asszonyról Plinius emlékezetben hagyta, hogy midőn szépen akart felöltözve lenni, 400 szeszterciumot, három millió o. é, forintot érő öltözetben járt. Kleopatra fülöngygyöngye, — melyet ezetben elolvasztván, Antoniusz egészségére megivott, — 100 szeszterciumot vagyis 750,000 frtot ért. Julius Cézár Szerviliának, egy római úrnőnek 450,000 osztr. é. frt. áru gyöngyöt vett, Nagy Sándor a szegény Perillosz philisophus leánya kiházásítására 50 talentumot, — vagy 80,000 frtot ajándékozott. — Antiochus király, fia gyógyításáért Erasiistratos orvosnak 100 talentumot, 160,000 frtot adott. Nicocles küpriai király Isocratest, a neki ajánlott beszédért 20 talentummal, vagyis 36,000 frttal jutalmazá.

(s) **Gyors szapanfőzés.** — A szapanfőzésnek egy igen könnyü módját ajánljuk olvasóink figyelmébe. (Reméljük nem veszik zokon e kis utasítást, mi mástól hallottuk, ki tapasztalat s pedig sok évi tapasztalat után mondta azt nekünk és mi több nem igen szokott — „hazudni.“) Történik pedig az ilyeténképen: 4 liter és 24 centiliter igen forró luggal, 56 decagramm

szódát föl kell olvasztani és vagy 35 centiliter oltott meszet hozzá keverni. Másnap ez anyagnak két harmadrészét egy kilogramm és 12 decagramm zsiradékkal lábasba kell tenni és 3 óráig főzni. Megjegyzendő, hogy az egyharmad megmaradt anyagot főzés közben utána kell öntözni. Végre egy jó marék sót kell bele tenni. Az egész az ebéd főzés mellett könnyen megtehető s kevés fáradsággal a házi asszony a legjobb szapannak jut birtokába.

(s) **Egy ur estélyre** volt meghíva, hol ugyancsak derekasan gondoskodott gyomráról, s a mellett egy idősebb delnőnek nagyon buzgón udvarolt, ki hódolatát szívesen látszott fogadni. Falatozás után azonban elhagyja a delnőt imádója s szenvedélyesen tánczolt. — Táncz után történetesen az említett delnő közelébe jutott tánczosnőjével együtt. Ekkor a hölgy tréfásan szólott hozzá: „Ön hamar hűtlen lón kedves lovag ur!” „Oh kérem, — suttogá mentegetőzve az uracs, — csak azért tánczoltam a kisasszonynyal, mert a sok sódar és borjúhus nagyon nyomta gyomromat!”

— **Monda a szőlőről.** Mikor Bacchus még gyermek volt, Hellason keresztül Naxosba utazott. Az ut hosszú volt, s a gyermek elfáradt s hogy megpihenjen, egy nagy kődarabra ült le. A mint a földre nézett, egy kis növényt pillantott meg, melyet oly szépnek talált, hogy elvitte hazájába s elülteté. Miután azonban a nap forrón sütött, attól tartott, hogy a növény kezében elhervad, keresett s talált is egy madár-csontot s abba tette a növényt. A szép növény oly hatalmasan kezdett növekedni, hogy minden oldalra kiterjeszkedett. Bacchus félt, hogy a csontot szétrepeszti, tehát egy erős oroszlán-csontba illeszté az egész másik csonttal együtt. Itt megint annyira nőtt, hogy az oroszlán-csont is veszedelemben forgott. Szerencsére azonban, Bacchus valami számár csontra akadt, mely az oroszlán-csontnál is tágasabb volt, s abban őrizte meg a drága palántot. Így ért Naxosba. A növényt beakarta ültetni, hanem észrevette, hogy az ágacskák annyira feleseperedtek, megszaporodtak, hogy sértés nélkül nem lehet a csontból kivenni. Beültette tehát oroszlán és számár csontostól együtt. A növény meglepő gyorsasággal növekedett s Bacchus örömmel tapasztalta, hogy csodálatos bogyókat terem. — Kisajtóitá azokat s ebből lett az első bor s Bacchus inni adta az embereknek s kezdte észlelni hatását. Ha keveset ittak, vidorok lettek, ha többet ittak bátrak, ha nagyon sokat ittak, buták lettek, mint a szamarak.

Kiadói üzenet.

Felkérjük t. vidéki előfizetőinket, miszerént az, a hátrálékban levő és az új évnegyedre vonatkozó előfizetési pénzeket mielőbb kiadó-hivatalunkhoz beküldeni sziveskedjenek.

Házeladás vagy csere!

Helyben, a Zöldfa-utca sarkán levő, és teljes jó karban álló egy cserepes épület, három szoba, élestart és konyhával, igen kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó, vagy egy értékesebb más rendű lakházzal elcseréltetik. Tulajdonosa ez utóbbi esetben hajlandó pótlékul egy 7 hold területű, udvari lakházzal, és 60 hold esinos erdővel ellátott, s a szathmári vasutal összeköttetésben levő ezen várostól egy órányira fekvő birtokát pótlékul adni.

E tárgyban értekezni lehet Kádas utcán 1889. sz. a.

Csodálatos történetek.

Nyolcz elbeszélést tartalmazva. Poe Edgartól.

Ára 1 forint.

ROGET MARI titokteljes kimulása.

Érdekes amerikai bűneset.

POE EDGARTÓL. Ára 1 frt.

UTAZÁS A HOLDBA,

Poe Edgartól.

Ára 50 kr.

E három mű együtt HANG FERENCZNÉL Kalocsán megrendelve, két forintért, bérmentve megküldetik.

Minden megrendelőnek díj nélkül küldetik „Az utazók könyvtára“ két füzeté, melyek tartalma a következő: A nagyszerű Tichborne per. — A titokteljes orvos. — Párbaj sötétben. — Négy év Cayenne szigeten. — Az amerikai hajó égése. — A párisi virágáros leány. — Fialat szerelem, öreg házasság. — Utazás halálveszély között. — A Vesuv kitörése.

Vagyis öt kötet érdekes mű két frtért bérmentve.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGI JÁNOS.